

ОРГАНИК ХҮНСНИЙ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ХАРЬЦУУЛСАН СУДАЛГАА

*Г.Алтан-Оч (Ph.D), Д.Амаржаргал (Ph.D),
С.Золжаргал*

АГУУЛГА

СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ

СУДАЛГААНЫ ХЭСЭГ: БУСАД ОРНУУДЫН ТУРШЛАГА

БҮГД НАЙРАМДАХ СОЛОНГОС УЛС

Хяналтын байгууллагууд

Импортын шаардлага

ЯПОН УЛС

Хяналтын байгууллагууд

Импортын шаардлага

АВСТРАЛИ УЛС

Хяналтын байгууллагууд

Органик стандарт

Импортын шаардлага

ОРОСЫН ХОЛБООНЫ УЛС

Эрх зүйн орчин

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд тавигдах үндсэн шаардлага:

Органик бүтээгдэхүүний шошго

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд үзүүлэх төрийн дэмжлэг

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх

КАНАД УЛС

Сав баглаа боодол, шошго

Органик бүтээгдэхүүний хувийг тодорхойлох

Органик сертификат

Сурталчлах

Муж хоорондын худалдаа, импорт

Сертификат олгох ба баталгаажуулах байгууллага

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

UIH.MN
СУДАЛГААНЫ САН

СУДАЛГААНЫ ХУРААНГУЙ

Судалгаанд авагдсан орнуудын хувьд органик хүнс үйлдвэрлэх, баталгаажуулах, хадгалах, тээвэрлэх, экспортлох, импортлох, хяналт тавихтай холбоотой харилцааг тусгайлсан хуулиар, эсхүл хүнсний аюулгүй байдлын тухай хуулиар зохицуулж байна. Тухайлбал, органик хүнс үйлдвэрлэх стандарт шаардлага, магадлан итгэмжлэх, бүтээгдэхүүнийг баталгаажуулах, улсын бүртгэлд бүртгэх болон органик хүнсний үйлдвэрлэлийг дэмжихтэй холбоотой асуудлуудыг дээрх хуулийн хүрээнд нийтлэг байдлаар зохицуулж байгаа нь судалгаанаас харагдаж байна.

Солонгос. Органик хүнсний асуудлыг “Байгаль орчинд ээлтэй хөдөө аж ахуй, загас агнуурыг дэмжих болон Органик хүнсний менежмент, дэмжлэг үзүүлэх тухай” хуулиар зохицуулдаг.

Эрх бүхий байгууллага нь БНСУ-ын Хөдөө аж ахуй, хүнс, хөдөөгийн яам болон Хүнс, эмийн аюулгүй байдлын яам болно.

Органик хүнсний хяналт, баталгаажуулалтын ажлыг Хөдөө аж ахуй, хүнс, хөдөөгийн яам (MAFRA)-ны итгэмжлэгдсэн Үндэсний хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний менежментийн алба (NAQS)-ны аудитаар баталгаажуулсан хувийн баталгаажуулалтын байгууллагууд гүйцэтгэдэг.

Органик бүтээгдэхүүнийг Солонгост үйл ажиллагаа явуулахыг зөвшөөрсөн, органик баталгаажуулалтын байгууллагаар баталгаажсан тохиолдолд БНСУ руу импортлох боломжтой. Солонгос-АНУ, Солонгос-ЕХ-ны хооронд хоёр талын эквивалент гэрээ байгуулсан байдаг.

Япон. “Органик тариалан, органикаар боловсруулсан таримал хүнсний стандартын тухай” хууль нь органик хүнсний эрх зүйн гол зохицуулалт юм.

Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын яам (MAFF) нь эрх бүхий байгууллагын үүргийг гүйцэтгэдэг бол Хүнс, хөдөө аж ахуйн материалын хяналтын төв нь Япон дахь баталгаажуулалтын байгууллагуудын магадлан итгэмжлэл, аудитыг хариуцдаг. Органик операторуудыг үндэсний стандартын дагуу шалгах, баталгаажуулах үүргийг хувийн баталгаажуулалтын байгууллагууд гүйцэтгэдэг байна.

АНУ, Аргентин, Австрали, Канад, Швейцар, Шинэ Зеланд болон Европын Холбооны гишүүн орнуудтай органик бүтээгдэхүүний экспорт-импортын гэрээ байгуулсан.

Австрали. Австрали Улс нь дотооддоо органик бүтээгдэхүүнийг заавал баталгаажуулах шаардлага байдаггүй буюу дотоодын заавал дагаж мөрдөх стандартгүй юм. Гэсэн ч хэрэглэгчдийн итгэлийг олох зорилгоор органик баталгаажуулалтын байгууллагаас шошгоны баталгаажуулалтыг авдаг байна. “Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний экспортын тухай” шинэ хууль 2021 оноос хэрэгжиж эхэлсэн. Уг хуульд Экспортын хяналтын тухай хууль, Экспортын хяналтын дүрмийн зохицуулалт багтсан.

Хүнсний ерөнхий бодлогыг Австралийн хүнсний зохицуулалтыг хариуцсан сайд хэрэгжүүлдэг байна. Бүх хүнсний бүтээгдэхүүний дүрмийн хэрэгжилтийг муж, нутаг дэвсгэрийн эрх баригчид хянадаг. Австралийн Засгийн газрын Хөдөө аж ахуй, ус, байгаль орчны газар нь импортын хүнсний бүтээгдэхүүнд хяналт шалгалт хийх, дээж авах ажлыг хариуцдаг.

Австралийн Органик Хязгаарлагдмал компани нь Австралийн Органик Стандарт (ACOS)-ыг эзэмшиж, мал аж ахуй, дарсны бүтээгдэхүүнийг ЕХ-ны зах зээлд нэвтрэх боломжийг олгодог. Хөдөө аж ахуй, усны нөөцийн газар нь органик ба био-динамик бүтээгдэхүүний үндэсний стандартыг бий болгож, Австралийн экспортын стандарт болгон хэрэгжүүлсэн.

Европын Холбоо, Япон, Швейцар, Тайвань, Нэгдсэн Хаант Улстай органик бүтээгдэхүүний импортын гэрээтэй.

ОХУ. “Органик бүтээгдэхүүний тухай” хуулийг шинэчлэн найруулж, 2020 оны нэгдүгээр сарын нэгний өдрөөс хэрэгжүүлж эхэлсэн. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх чиглэлээр явагдах эрх

зүйн зохицуулалт нь Евразийн эдийн засгийн холбооны хууль тогтоомжид үндэслэсэн бөгөөд ОХУ-н бусад хууль тогтоомжид нийцүүлж хэрэгжүүлнэ.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн баталгааг сайн дурын үндсэн дээр олгоно. Энэхүү сайн дурын баталгаажуулалтыг ОХУ-ын магадлан итгэмжлэлийн тухай хууль тогтоомжийн дагуу органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн чиглэлээр магадлан итгэмжлэгдсэн байгууллагууд олгодог.

Органик бүтээгдэхүүний шошгод ашигласан үг хэллэг нь "органик" гэсэн үг ба түүний товчлол, ижил язгууртай үг агуулж болох бөгөөд дангаар нь эсвэл органик бүтээгдэхүүний нэртэй хослуулан бичиж болно. Органик бүтээгдэхүүний стандартчилсан дүрс, логог агрономийн аж үйлдвэрийн салбарын бодлого, эрх зүйн зохицуулалтыг хариуцдаг байгууллага тогтооно.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд үзүүлэх төрийн дэмжлэгийг 2006 оны "Хөдөө аж ахуйн хөгжлийн тухай" хуульд заасны дагуу явуулна.

Агрономын аж үйлдвэрийн цогцолбор, загас агнуурын чиглэлээр бодлого, эрх зүйн зохицуулалт хийх үүрэгтэй байгууллага нь органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх чиглэлээр мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ.

Канад. Органик шошготой аливаа хүнс, ургамлын үр, амьтны тэжээлийг “Аюулгүй хүнсний тухай” хуулийн дагуу “Хүнсний хяналтын агентлаг” (CFIA) зохицуулдаг. Каннабисийн бүтээгдэхүүн, түүний тариалалт, гоо сайхны бүтээгдэхүүн, тэжээвэр амьтдын хоол, байгалийн гаралтай эрүүл мэндийн бүтээгдэхүүн зэрэг нь CFIA-ын хяналтанд хамаарахгүй. Органик хүнсний бүтээгдэхүүнд муж хооронд солилцон зарагддаг, импортоор оруулж ирдэг, шошгон дээрээ “Canada Organic” гэсэн логог хадаж дотооддоо болон гадаадад зарагддаг органик бүтээгдэхүүнүүд ордог.

Органик бүтээгдэхүүнүүд нь Канадын органик стандартын шаардлагыг хангаж баталгаа авсан байх ёстой. Энэ хуулинд Канадын органик дэглэм гэж нэрлэгддэг органик баталгаажуулалтын системийг тодорхойлсон байдаг ба энэ нь органик бүтээгдэхүүний баталгаажуулалтад оролцож буй бүх талуудыг зохицуулах, холбогдох шаардлага, стандарт, удирдамжийг мөрдүүлэхэд чиглэгдсэн.

Олон найрлагатай органик бүтээгдэхүүний агууламжийн хувийг Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо, зарчим, менежментийн стандартын дагуу хатуу, шингэн, холимог, мал амьтны тэжээлийн бүтээгдэхүүнд агуулагдах органик найрлагад үндэслэн тооцно. Органик найрлагын орцоор 95%, 70-95% гэж ангилах ба түүнээс доош органик найрлагатай бол органик бүтээгдэхүүнд тооцохгүй.

Сертификат олгох байгууллага нь үйлдвэрлэлийн газарт шалгалт хийж, хүнсний бүтээгдэхүүнийг органик гэдгийг баталгаажуулсан тохиолдолд сертификат олгоно.

Органик бүтээгдэхүүнийг импортолж буй этгээд байцаагчийн хүсэлтээр органик гэдгийг баталгаажуулсан гэрчилгээг үзүүлэх ёстой. ISO/IEC 17011 стандартын дагуу магадлан итгэмжлэлд хамрагдана. Үүний тулд ISO/IEC 17065 стандартын шаардлагыг хангасан байх ёстой ба органик бүтээгдэхүүний талаар мэдлэгтэй, түүнийг баталгаажуулах аргачлалыг эзэмшсэн байх ёстой. Баталгаажуулах байгууллагын зөвлөмжийн дагуу дагалдах баримт бичигт үндэслэн, салбарын сайдын тушаалаар өргөдөл гаргагчид магадлан итгэмжлэлийн дугаар өгч, хүчинтэй байх хугацааг бичгээр мэдэгдэнэ. Сертификат олгох байгууллагын магадлан итгэмжлэл нь сайдын тушаал гарсанаас таван жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.

Түлхүүр үг: органик хүнс, хүнсний аюулгүй байдал, хүнсний стандарт, органик хүнсний хяналт, баталгаажуулалт, гэрчилгээ

СУДАЛГААНЫ ХЭСЭГ БУСАД ОРНУУДЫН ТУРШЛАГА

БҮГД НАЙРАМДАХ СОЛОНГОС УЛС (БНСУ)

БНСУ-д органик хүнсний асуудлыг Байгаль орчинд ээлтэй хөдөө аж ахуй, загас агнуурыг дэмжих болон Органик хүнсний менежмент, дэмжлэг үзүүлэх тухай хууль (Act on Promotion of Environment-friendly Agriculture and Fisheries and Management and Support for Organic Food)-иар зохицуулдаг. Уг хуулийн дагуу органик бүтээгдэхүүн байгаль орчинд ээлтэй, пестицидийн үлдэгдэлгүй, хортон шавьжийг тэсвэрлэх чадваргүй байхыг шаарддаг байна. Уг хуульд зөгий, тэжээвэр амьтдын хоол тэжээлийн нэмэлт заалт, стандарт, улсын байцаагчийн удирдлага, хяналт шалгалтын арга, хяналтын журам, түүнчлэн органик орцын баталгаажуулалтын аргуудыг шинэчлэх зэрэг заалтууд хамгийн сүүлд шинээр нэмэгдсэн байна.

Эрх бүхий байгууллага нь БНСУ-ын Хөдөө аж ахуй, хүнс, хөдөөгийн яам (MAFRA-Ministry of Agriculture, Food and Rural Affairs)⁴⁸⁵ бөгөөд органик хүнсний тухай хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, мөн хувийн баталгаажуулалтын байгууллагуудын магадлан итгэмжлэлийг хариуцдаг.

Тус яамны харьяа Солонгосын Үндэсний хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний чанарын удирдлагын алба (NAQS-National Agricultural Products Quality Management service) нь MAFRA-ийн магадлан итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагуудад аудит хийх үүрэгтэй. NAQS нь органик хүнсний импортын хяналтын удирдлагыг хэрэгжүүлэхээс гадна мөн байгаль орчинд ээлтэй хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний гэрчилгээ олгодог байна.

Мөн Солонгосын Хүнс, эмийн аюулгүй байдлын яам (MFDS-Ministry of Food and drug safety) нь хүнсний аюулгүй байдлын ерөнхий зохицуулалт, тэр дундаа Солонгосын Хүнсний тухай хуулийг мөрдүүлдэг байна.

Солонгост органик хүнсэнд зориулсан сайн дурын үндэсний лого гэж бий. Түүнчлэн АНУ, Япон, Австрали, Европын Холбооны холбогдох хууль тогтоомжид заасан нөхцөлийн дагуу импортын бүтээгдэхүүнийг бусад улсын логогоор шошгожуулж болно. Солонгосын органик хүнсний салбарт хувийн стандартыг хүлээн зөвшөөрдөггүй байна.

Зураг 1: Солонгос Улсын органик хүнсний лого

Хяналтын байгууллагууд

Органик хүнсний хяналт, баталгаажуулалтын ажлыг БНСУ-ын Хөдөө аж ахуй, хүнс, хөдөөгийн яам (MAFRA)-ны итгэмжлэгдсэн, Үндэсний хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний менежментийн алба (NAQS)-ны аудитаар баталгаажуулсан хувийн баталгаажуулалтын байгууллагууд гүйцэтгэдэг. Итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагуудын лавлагааг (жагсаалтыг) Европын Холбоо (ЕХ)-ны эквивалент (дүйцүүлэх) гэрээнд нийтэлсэн байдаг байна.

⁴⁸⁵ <https://www.ecocert.com/en/certification-detail/organic-farming-south-korea-korean-organic-regulation>

Импортын шаардлага⁴⁸⁶

Органик бүтээгдэхүүнийг Солонгост үйл ажиллагаа явуулахыг зөвшөөрсөн, органик баталгаажуулалтын байгууллагаар баталгаажсан тохиолдолд БНСУ руу импортлох боломжтой. Магадлан итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагын жагсаалт нь Европын Холбоотой байгуулсан дүйцүүлэх гэрээнд тооцогдоно.

Солонгос-АНУ, Солонгос-ЕХ-ны хооронд хоёр талын эквивалент гэрээ байгуулсан байдаг. Дүйцүүлэх гэрээнд зөвхөн Солонгосын Хүнсний хуулийн дагуу “боловсруулсан” ангилалд багтсан бүтээгдэхүүн хамаарна. Эдгээр бүтээгдэхүүнийг MAFRA-ийн магадлан итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагаас баталгаажуулахгүйгээр Солонгос руу импортлохыг зөвшөөрдөг. АНУ болон ЕХ-ны “боловсруулсан” гэсэн ангилалд багтахгүй боловч “хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн” буюу “энгийн боловсруулсан хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн” гэж ангилдаг органик бүтээгдэхүүнд MAFRA-аас магадлан итгэмжлэгдсэн, Солонгост төвтэй зөвшөөрөгдсөн органик хүнсний баталгаажуулалтын байгууллагаас баталгаажуулсан байх шаардлага тавигддаг байна.

Солонгосын Хүнсний тухай хуулийн дагуу “боловсруулсан” гэдэг нь хоол, хүнсний бүтээгдэхүүн нь анхны хэлбэрээ алдсан, өөрчлөгдсөн гэсэн үг юм. Ихэвчлэн олон найрлагатай бүтээгдэхүүнийг “боловсруулсан” гэж үзнэ. Хүнс, эмийн аюулгүй байдлын яам (MFDS-Ministry of Food and Drug Safety) нь бүтээгдэхүүнийг “боловсруулсан” гэж үзэх эсэхийг тодорхойлдог байна.

Органик бүтээгдэхүүний импортын хяналтын журмыг Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний чанарын удирдлагын үндэсний алба (NAQS) удирддаг. Солонгост импортолж буй бүтээгдэхүүнд экспортлогч бизнесийн баталгаажуулалтын байгууллагаас бөглөсөн NAQS импортын гэрчилгээ байх ёстой.

ЯПОН УЛС

Япон Улсын Органик тариалан, органикаар боловсруулсан таримал хүнсний стандартын тухай хууль (JAS Standards for organic plants and organic processed foods of plant)⁴⁸⁷ нь органик хүнсний эрх зүйн гол зохицуулалт юм. Энэхүү хууль нь анх 1950 онд “Хөдөө аж ахуйн стандартын тухай хууль” (JAS-Japanese Agricultural Standards Law) нэртэйгээр батлагдаж байсан. Тухайн үед дайны дараа дуураймал хүнсний хэрэглээ ихэсч хүн ардын эрүүл мэндэд учирч болзошгүй аюул занал нэмэгдэж, хүнсний хангамжийн хомсдол байнга гарч байсан байна.

1970 онд уг хуулийн нэр нь “Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуйн материалын стандартчилал, чанарын шошгоны тухай хууль” гэж өөрчлөгдөж, JAS стандарттай бараа бүтээгдэхүүний шошгоны стандартыг (чанарын шошгоны стандартын тогтолцоо) бий болгож, хэрэглэгчид ийм шошготой бүтээгдэхүүн хэрэглэх боломжтой болсон байна.

1999 онд хэрэглэгчдэд борлуулж буй бүх хүнсний бүтээгдэхүүнд шошго заавал байх ёстой болж, 2009 онд хүнсний бүтээгдэхүүний гарал үүслийг нуун дарагдуулсан тохиолдолд шууд хариуцлага тооцох заалтуудыг шинээр тусгажээ.

Мөн 2015 оны дөрөвдүгээр сард Хүнсний шошгоны тухай хууль мөрдөгдөж эхэлснээр JAS-ын тухай хуульд заасан байсан хүнсний шошготой холбоотой заалтуудыг Хүнсний шошгоны тухай хуульд шилжүүлж, ХАА-н тухай хуулийн нэрийг “Хөдөө аж ахуйн стандартчиллын тухай хууль” болгон өөрчилсөн байна.

2017 оны 4-р сард JAS-ийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгад үйлдвэрлэлийн талбай дээрх аж ахуйн нэгжүүдийн ур чадварыг хамгийн сайн ашиглах чиглэлд JAS стандартыг сайжруулан улам чанаржуулсан байна. Энэ хүрээнд (1) JAS системийг түгээн дэлгэрүүлэх,

⁴⁸⁶ <https://www.organicexport.info/korea.html>

⁴⁸⁷ <https://www.maff.go.jp/e/policies/standard/specific/JAS.html>

соён гэгээрүүлэх; (2) Мэргэшсэн хүний нөөцийг сургах, баталгаажуулах, олон улсын байгууллага болон олон улсын тогтолцоонд нэгдэн орох гэх мэт зорилгыг хэрэгжүүлэн ажилласан байна. JAS стандартын хамрах хүрээг өргөжүүлэхтэй холбогдуулан хуулийн нэрийг "Японы хөдөө аж ахуй, ойн стандартын тухай хууль" болгон өөрчилсөн юм.

Япон Улсад органик хүнсний үйлдвэрлэлийг Хөдөө аж ахуй, ойн аж ахуй, загас агнуурын яам (MAFF-Ministry of Agriculture, Forestry and Fisheries) Японы хөдөө аж ахуйн стандарт (JAS-Japanese Agricultural Standards) системээр дамжуулан зохицуулдаг бөгөөд үүнд хоол хүнс, спиртгүй ундаа, ойн бүтээгдэхүүний ерөнхий болон тусгай стандартыг тус тус хамруулдаг байна. Органик тариалан, органикаар боловсруулсан таримал хүнсний JAS стандартыг Codex Alimentarius Комиссоос 2000 онд баталсан Органик гаралтай хүнсний бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, боловсруулалт, шошгожуулалт, маркетингийн удирдамжийг үндэслэн боловсруулсан байна.

JAS стандартын тусгай стандартууд нь органик ургамал, боловсруулсан хүнс, органик тэжээл, органик малын бүтээгдэхүүний стандартыг багтаана. Тус тусгай стандартуудыг 2005 онд нэвтрүүлж, 2012 онд органик тэжээл ба органик малын бүтээгдэхүүн, 2017 онд органик ургамал, органикаар боловсруулсан хүнсний бүтээгдэхүүнд шинэчилсэн оруулсан байна.

Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын яам (MAFF) нь эрх бүхий байгууллагын үүргийг гүйцэтгэдэг бол Хүнс, хөдөө аж ахуйн материалын хяналтын төв (FAMIC-Food and Agricultural Materials Inspection Center) нь Япон дахь баталгаажуулалтын байгууллагуудын магадлан итгэмжлэл, аудитыг хариуцдаг.

Хөдөө аж ахуй, ой, загас агнуурын яам (MAFF) нь Органик JAS системийн талаарх мэдээлэл, баталгаажуулалтын байгууллага, импортлогчдын жагсаалт, органик эквиваленттай орнуудын жагсаалт, түүнтэй дүйцэх гэрээтэй орнуудын тухай мэдээллээр хангадаг.

Хяналтын байгууллагууд

Органик операторуудыг үндэсний стандартын дагуу шалгах, баталгаажуулах үүргийг хувийн баталгаажуулалтын байгууллагууд гүйцэтгэдэг байна. Тэдгээрийг Хүнс, хөдөө аж ахуйн материалын хяналтын төв (FAMIC) магадлан итгэмжлэж, мөн аудит хийдэг байна.

Импортын шаардлага⁴⁸⁸

Япон руу органик бүтээгдэхүүн экспортлохыг хүссэн гадаадын операторууд JAS стандартыг дагаж мөрдөн, бүртгэлтэй баталгаажуулалтын байгууллагаас баталгаажсан байх ёстой.

АНУ, Аргентин, Австрали, Канад, Швейцар, Шинэ Зеланд болон Европын Холбооны гишүүн орнуудтай экспорт-импортын гэрээ байгуулсан. Эдгээр орны шаардлага хангасан органик бүтээгдэхүүнийг Японд импортлохыг зөвшөөрдөг бөгөөд JAS Organic лого бүхий шошготой байх ёстой. Эдгээр орнуудын органик стандартыг JAS органик стандарттай дүйцэхүйц гэж үздэг байна. Засгийн газрын холбогдох байгууллагаас олгосон экспортын гэрчилгээг импортын бүтээгдэхүүнтэй хамт илгээсэн байх ёстой.

Органик JAS логог⁴⁸⁹ зөвхөн JAS-ийн дагуу органик хүнсийг үйлдвэрлэсэн эсэхийг баталгаажуулах Итгэмжлэгдсэн баталгаажуулалтын байгууллагад бүртгэлтэй аж ахуйн нэгжүүд хэрэглэж болно. JAS лого нь Японд үйлдвэрлэсэн болон импортоор орж ирсэн бүх органик бүтээгдэхүүнд заавал хэрэглэх ёстой үндэсний органик лого юм. Органик хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн, боловсруулсан хүнсний бүтээгдэхүүнийг Органик JAS-ийн логогүй “Органик хүнс” болгон худалдаалахыг хориглоно.

⁴⁸⁸ <https://www.organicexport.info/japan.html>

⁴⁸⁹ https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/report/downloadreportbyfilename?filename=Japan%20Introduces%20a%20New%20JAS%20Logo%20for%20Differentiated%20Products_Tokyo_Japan_11-7-2018.pdf

Зураг 2: Япон Улсын органик хүнсний лого

АВСТРАЛИ УЛС

Австрали Улс нь дотооддоо худалдаалагдаж буй органик бүтээгдэхүүнийг заавал баталгаажуулах шаардлага байдаггүй буюу дотоодын заавал дагаж мөрдөх стандартгүй юм. Гэсэн ч органик бүтээгдэхүүний олон компани хэрэглэгчдийн итгэлийг олох зорилгоор органик баталгаажуулалтын байгууллагаас шошгоны баталгаажуулалтыг авдаг байна.

Харин экспортын хувьд тодорхой зохицуулалтыг хийж байна. Экспортын хяналтын тухай хуулийн (2020 он) дагуу жороор олгодог бүтээгдэхүүн, хөдөө аж ахуйн гаралтай бүтээгдэхүүний шошго, холбогдох баримт бичигт органик болон био-динамик гэсэн шошго багтааж, хууль ёсоор экспортлохын тулд органик болон био-динамик байдлыг харгалзан илгээмж бүрт Засгийн газраас зөвшөөрсөн органик баталгаажуулалтын байгууллагаас олгосон экспортын зөвшөөрөл авах шаардлагатай байна. Органик барааны гэрчилгээ (OGC-Organic Goods Certificate) гэж нэрлэгддэг тусгай маягт байдаг бөгөөд үүнийг органик эсвэл био-динамик бүтээгдэхүүний илгээмж бүрт илгээх ёстой.

2021 оны 3 дугаар сарын 28-ны өдөр Хөдөө аж ахуйн экспортын шинэ хууль хэрэгжиж эхэлсэн. Уг хуульд Экспортын хяналтын тухай хууль (The Export Control Act 2020), Экспортын хяналтын дүрэм (The Export Control Rules 2021)-ийн зохицуулалт орсон нь экспортлогчид Австралиас гарах органик бүтээгдэхүүний хууль ёсны шаардлагыг хангахаас гадна импортлогч улсын холбогдох шаардлагыг биелүүлэх ёстойг тусгасан.

Дараах улсууд нь органик бүтээгдэхүүний хувьд Австралитай тэнцэх зохицуулалт бүхий гэрээтэй орнууд юм. Энэхүү жагсаалт⁴⁹⁰ нь бүрэн гүйцэд биш бөгөөд өөрчлөгдөж болох тул гадаадад органик бүтээгдэхүүн экспортлохоос өмнө баталгаажуулалтын байгууллагаас лавлах шаардлагатай. Үүнд:

- **Европын Холбоо**

- далайн замагнаас бусад боловсруулаагүй ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн
- Дарсыг эс тооцвол үндсэндээ нэг буюу хэд хэдэн ургамлын гаралтай орц найрлагаас бүрдсэн хүнсний зориулалтаар ашиглах боловсруулсан хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн
- ургамлын үржүүлгийн материал, тариалалтын үр

- **Япон**

- ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн
- загасны бүтээгдэхүүн, зөгийн бүтээгдэхүүнээс бусад малын гаралтай бүтээгдэхүүн, боловсруулсан хүнсний бүтээгдэхүүн

- **Швейцар**

- далайн замагнаас бусад боловсруулаагүй ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн
- Дарсыг эс тооцвол үндсэндээ нэг буюу хэд хэдэн ургамлын гаралтай орц найрлагаас бүрдсэн хүнсний зориулалтаар ашиглах боловсруулсан хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн
- ургамлын үржүүлгийн материал, тариалалтын үр

⁴⁹⁰ <https://www.tradeorganic.com.au/>

- **Тайвань**

- үр тариа
- мал
- усны ургамал
- зөгийн бүтээгдэхүүнээс бусад боловсруулсан хоол хүнс

- **Нэгдсэн Хаант Улс (Brexit-ийн дараах)**

- далайн замагнаас бусад боловсруулаагүй ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн
- Дарсыг эс тооцвол үндсэндээ ургамлын гаралтай нэг буюу хэд хэдэн найрлагаас бүрдсэн хүнсний зориулалтаар ашиглах боловсруулсан хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн
- ургамлын үржүүлгийн материал, тариалалтын үр

Хяналтын байгууллагууд

Австралийн гэрчилгээжүүлэлтийн систем ба баталгаажуулалтын байгууллага болох Австралийн Холбооны Засгийн газрын Био аюулгүй байдлын хяналт, хорио цээрийн газар (AQIS-Biosecurity Inspection and Quarantine) нь Австралийн органик био динамикийн стандартыг (ANS) бий болгожээ. Одоогийн байдлаар Австралид ANS-ээс хүлээн зөвшөөрөгдсөн органик болон био динамикийн баталгаажуулалтын дараах долоон байгууллага байдаг. Эдгээрээс одоогоор зөвхөн АСО нь шинэ органик JAS стандартын гадаад бүртгэлийн магадлан итгэмжлэлийн байгууллага гэж хүлээн зөвшөөрөгдсөн боловч цаашид бусад байгууллагууд нэгдэх төлөвтэй байна. Үүнд:

1. Австралийн баталгаат органик (ACO-Australian Certified Organic)
2. Тогтвортой хөдөө аж ахуйн үндэсний холбоо (NASAA-National Association for Sustainable Agriculture Australia)
3. Органик хүнсний сүлжээ (OFC-Organic Food Chain)
4. Квинсландын Аюулгүй хүнс (SFQ-Safe Food Queensland)
5. Био-динамик судалгааны хүрээлэн (BDRI-Bio-Dynamic Research Institute)
6. Австралийн органик тариаланчид (OGA-Organic Growers of Australia)
7. Тасманы Органик-(TO-Bio-Dynamic Tasmaniya)

Органик стандарт⁴⁹¹

- Австралийн Органик Хязгаарлагдмал компани нь Австралийн Органик Стандарт (ACOS)-ыг эзэмшиж, хадгалдаг. Австралийн гэрчилгээжсэн органик стандарт (ACOS) нь мал аж ахуй, дарсны бүтээгдэхүүнийг ЕХ-ны зах зээлд нэвтрэх боломжийг олгодог.
- Хөдөө аж ахуй, усны нөөцийн газар нь 2016 оны 9-р сард Органик ба био-динамик бүтээгдэхүүний үндэсний стандартыг анх био-динамик гэж тэмдэглэсэн бүтээгдэхүүнийг Австралийн экспортын стандарт болгон хэрэгжүүлсэн. Байгуулагдсан цагаасаа эхлэн органик үйлдвэрлэлийг үндэсний хэмжээнд тохирсон стандартаар хангасаар ирсэн.
- GMO (Genetically modified organism) бус стандарт-Австралийн органик бус хувиргасан амьд организмын стандарт нь бүтээгдэхүүнээ хувиргасан амьд бус организмын хэлбэрээр зах зээлд гаргахыг хүссэн үйлдвэрлэгчдэд ойлгомжтой, ашиглах боломжтой стандарт бүхий бие даасан баталгаажуулалтын хөтөлбөрийг хангах зорилгоор бэлтгэгдсэн. Австрали болон дэлхийн хэмжээнд генетикийн инженерчлэлийн аргыг ашиглахгүйгээр үйлдвэрлэсэн хүнсний бүтээгдэхүүний эрэлт хэрэгцээ их байна. Австралийн хүнсний шошгоны тухай хууль нь хэрэглэгчдэд энэ баталгааг өгөхөд тийм ч хатуу байдаггүй. Учир нь

⁴⁹¹ <https://austorganic.com/industry/certification-and-standards/>

хувиргасан амьд организмын үр тариа, малаас гаргаж авсан орц найрлага агуулсан хүнсний бүтээгдэхүүнд шошго тавих шаардлагагүй байдаг. Уг хувиргасан амьд бус организмын стандарт нь энэхүү хоосон орон зайг нөхөж, хэрэглэгчдэд уг бүтээгдэхүүн нь үнэхээр хувиргасан амьд организм биш гэдгийг баталгаажуулдаг.

Зураг 3: Австрали Улсын Нэгдсэн органик хүнсний лого

Импортын шаардлага

Австрали, Шинэ Зеландын Хүнсний стандарт FSANZ⁴⁹² нь (Food Standards Australia New Zealand) нь Австрали, Шинэ Зеландын хуулиар (FSANZ хууль) 1991 онд байгуулагдсан бие даасан хууль ёсны агентлаг юм. Тус агентлаг нь Австралийн Засгийн Газрын Эрүүл мэндийн нэгжийн нэг хэсэг юм.

Австрали, Шинэ Зеландад үйлдвэрлэсэн болон импортолсон бүх хүнс түүний дотор органик хүнс нь дээрх стандартын хүрээнд шошготой байх ёстой. FSANZ нь Австрали, Шинэ Зеландад хүнсний аюулгүй байдлыг хангах замаар хүмүүсийн эрүүл мэнд, аюулгүй байдлыг хамгаалдаг. Энэ нь микробиологийн хязгаарлалт зэрэг найрлага, шошго, хүнсний стандартыг боловсруулдаг хоёр улсын бие даасан хууль ёсны байгууллага юм. Эдгээр стандартууд нь Австрали, Шинэ Зеландад борлуулах зорилгоор үйлдвэрлэсэн эсвэл импортолсон бүх хүнсний бүтээгдэхүүнд хамаарна.

FSANZ нь мөн хүнсний найрлага, боловсруулалтын туслах бодис, будагч бодис, нэмэлт, витамин, эрдэс бодисын хэрэглээг зохицуулдаг стандартуудыг боловсруулдаг байна. Хүнсний стандартын тухай хуульд цагаан идээ, мах, ундаа зэрэг зарим хүнсний бүтээгдэхүүний найрлага, генийн өөрчлөлттэй хүнс зэрэг шинэ технологиор боловсруулсан хүнсний бүтээгдэхүүнүүд багтдаг. Савласан болон задлаагүй хүнсний бүтээгдэхүүний шошгоны зарим шаардлагыг хариуцна. Тухайлбал, заавал анхааруулах, зөвлөмж өгөх гэх мэт.

FSANZ мөн зөвхөн Австралид хамаарах анхан шатны боловсруулалт, үйлдвэрлэлийн стандартыг тогтоодог байна.

Хүнсний ерөнхий бодлогыг Австрали, Шинэ Зеландын хүнсний зохицуулалтыг хариуцдаг сайд нар тогтоодог байна. Австралид бүх хүнсний бүтээгдэхүүний дүрмийн хэрэгжилтийг муж, нутаг дэвсгэрийн эрх баригчид хянадаг. Шинэ Зеландад үүнийг анхдагч аж үйлдвэрийн яам, нийгмийн эрүүл мэндийн нэгжүүд хянадаг.

Австралийн Засгийн газрын Хөдөө аж ахуй, ус, байгаль орчны газар нь импортын хүнсний бүтээгдэхүүнд хяналт шалгалт хийх, дээж авах ажлыг хариуцдаг.

ОРОСЫН ХОЛБООНЫ УЛС (ОХУ)

Эрх зүйн орчин

ОХУ-ын “Органик бүтээгдэхүүний тухай” (No. 280-FZ “On Organic Products and Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation”) хуулийг шинэчлэн найруулж, 2020 оны

⁴⁹² <https://www.foodstandards.gov.au/Pages/default.aspx>

нэгдүгээр сарын нэгний⁴⁹³ өдрөөс хэрэгжүүлж эхэлсэн ба тус хуульд "органик бүтээгдэхүүн", "органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч", "органик хөдөө аж ахуй" зэргийг тодорхойлж, органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, борлуулах харилцааг зохицуулдаг. Энэ хууль нь 13 зүйлтэй.

1. Хуулийн хамрах хүрээ
2. Нэр томъёоны тодорхойлолт
3. Органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн харилцааг зохицуулахад бусад хуультай харилцан үйлчлэх байдал
4. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд тавигдах шаардлага
5. Органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн баталгаа
6. Органик бүтээгдэхүүний улсын нэгдсэн бүртгэл
7. Органик бүтээгдэхүүний шошго
8. Органик хөдөө аж ахуй, органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлд шилжих
9. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд үзүүлэх төрийн дэмжлэг
10. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх
11. "Газар зохион байгуулалтын тухай" хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
12. "Хөдөө аж ахуйн хөгжлийн тухай" хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай
13. Хуулийн хүчин төгөлдөр болох хугацаа

Хуулийн хамрах хүрээ:

- Энэхүү хууль нь органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, хадгалах, тээвэрлэх, шошголох, борлуулахтай холбоотой харилцааг зохицуулна.
- Энэхүү хууль нь үнэртэн, гоо сайхны бүтээгдэхүүн, эмийн бүтээгдэхүүн, ойн ургамлын үр, ан агнуурын бүтээгдэхүүн, загасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, хадгалах, тээвэрлэх, борлуулахтай холбоотой харилцаанд хамаарахгүй.

Үндсэн тодорхойлолтууд:

Органик бүтээгдэхүүн гэж энэхүү хуулиар тогтоосон шаардлагыг ханган боловсруулсан байгаль орчинд ээлтэй хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн, түүхий эд, хүнсийг хэлнэ.

Органик хөдөө аж ахуй нь 2006 оны 12 дугаар сарын 29-ний өдрийн "Хөдөө аж ахуйг хөгжүүлэх тухай" хуулиар тодорхойлсон эдийн засгийн багц үйл ажиллагаа бөгөөд хүрээлэн буй орчны таатай нөхцлийг хангах, хүний эрүүл мэндэд тустай байх, хөрсний үржил шимийг хадгалах, нөхөн сэргээхэд чиглэсэн арга барил, технологийг ашигладаг.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч гэж органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдийн улсын нэгдсэн бүртгэлд орсон, органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, хадгалах, шошголох, тээвэрлэх, борлуулах үйл ажиллагаа эрхэлдэг хуулийн этгээд, хувь хүнийг хэлнэ.

Бусад хуультай харилцан үйлчлэх байдал. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх чиглэлээр явагдах эрх зүйн зохицуулалт нь Евразийн эдийн засгийн холбооны хууль тогтоомжид үндэслэсэн бөгөөд ОХУ-н бусад хууль тогтоомжид нийцүүлж хэрэгжүүлнэ.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд тавигдах үндсэн шаардлага:

- Органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг органик бус бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлээс тусгаарласан байх;

⁴⁹³Federal Law No. 280-FZ "On Organic Products and Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation"
<https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/report/downloadreportbyfilename?filename=Russia%20to%20Adopt%20New%20Law%20on%20Organics%20Moscow%20ATO%20Russian%20Federation%203-1-2019.pdf>

- Агрохимийн бодисын хориг: органик үйлдвэрлэлийн чиглэлээр үндэсний болон олон улсын стандартаар хэрэглэхийг зөвшөөрөөгүй агрохимийн бодис, пестицид, антибиотик, малын өсөлт, тарга хүчийг өдөөгч, дааврын бэлдмэл хэрэглэхийг хориглох;
- Үр хөврөл шилжүүлэн суулгах хориг: Генийн инженерчлэлийн арга, генийн өөрчлөлттэй болон трансген организм ашиглан үйлдвэрлэсэн бүтээгдэхүүн хэрэглэхийг хориглох;
- Ургамал тариалах гидропоник арга ашиглахыг хориглох;
- Ионжуулагч цацраг ашиглахыг хориглох;
- Фермийн амьтдын дасан зохицох чадвар, өвчинд тэсвэртэй байдлыг харгалзан үүлдэр, төрлийг сонгох, мал амьтдын эрүүл мэндийг хамгаалах, байгалийн үржлийн таатай нөхцлийг бүрдүүлэх, тэдгээрийг арчлах ариун цэврийн болон эрүүл ахуйн оновчтой үзүүлэлтийг хангах;
- Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд ОХУ-д мөрдөгдөж буй үндэсний болон олон улсын стандартад заасан хүнсний нэмэлт, амт оруулагч, ферментийн бэлдмэл, микроэлемент, витамин, амин хүчлийг ашиглах;
- Хүнсний үйлдвэрлэлд уламжлалт байдлаар ашигладаг биологийн идэвхит бодис буюу пробиотикууд, бичил биетнийг ашиглах, байгаль дахь бичил биетний харилцан үйлчлэлд үндэслэн амьтны гаралтай бүтээгдэхүүнийг муудахаас сэргийлэх арга хэмжээ авах;
- Органик бүтээгдэхүүнийг хадгалах, тээвэрлэх явцад органик бус бүтээгдэхүүнтэй холихыг хориглох;
- Поливинил хлорид гэх мэт органик бүтээгдэхүүнийг бохирдуулж болзошгүй сав баглаа боодол, тээвэрлэх, худалдах сав ашиглахыг хориглох.
- Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх журмыг ОХУ-д органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх үндэсний болон олон улсын стандартын дагуу тогтооно.

Органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн баталгаа. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн баталгааг сайн дурын үндсэн дээр олгоно. Энэхүү сайн дурын баталгаажуулалтыг ОХУ-ын магадлан итгэмжлэлийн тухай хууль тогтоомжийн дагуу органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн чиглэлээр магадлан итгэмжлэгдсэн байгууллагууд гүйцэтгэдэг.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдийн улсын нэгдсэн бүртгэлд шаардагдах мэдээлэл:

- Бүтэн ба товчилсон (хэрэв байгаа бол) нэр; брэндийн нэр; улсын бүртгэлийн үндсэн дугаар; хуулийн этгээдийн бүртгэл хийгдсэн огноо; органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч хуулийн этгээдийн хувиар татвар төлөгчийн дугаар;
- Татвар төлөгч, органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгч хувь хүний овог, нэр, татвар төлөгчийн дугаар; хувиараа бизнес эрхлэгчээр бүртгүүлсэн огноо;
- Органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрийн хаяг;
- Үйлдвэрлэж буй органик бүтээгдэхүүний төрөл;
- Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн журамд нийцүүлж ажилласныг тодорхойлсон гэрчилгээний дугаар;
- Дээрх гэрчилгээг олгосон, түдгэлзүүлсэн, дуусгавар болгосон огноо;
- Дээрх гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацаа.

Органик бүтээгдэхүүний шошго

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчид органик бүтээгдэхүүний онцлог шинж чанарыг харуулсан шошго байрлуулах эрхтэй. Органик бүтээгдэхүүний шошгод ашигласан үг хэллэг нь "органик" гэсэн үг ба түүний товчлол, ижил язгууртай үг агуулж болох бөгөөд дангаар нь эсвэл органик бүтээгдэхүүний нэртэй хослуулан бичиж болно.

Органик бүтээгдэхүүний дүрс лого нь уг бүтээгдэхүүний үйлдвэр, үйлдвэрлэгч, бүтээгдэхүүний нэр төрлийн талаарх мэдээллийг техникийн хэрэгсэл ашиглан унших боломжтой байна.

Органик бүтээгдэхүүний стандартчилсан дүрс, логог агрономийн аж үйлдвэрийн салбарын бодлого, эрх зүйн зохицуулалтыг хариуцдаг байгууллага тогтооно.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн эсхүл цуцалсан тохиолдолд органик бүтээгдэхүүний шошгыг байрлуулж, тээвэрлэн, зарсан үйлдвэрлэгч ОХУ-ын хууль тогтоомжийн дагуу хариуцлага хүлээнэ.

Органик хөдөө аж ахуй, органик бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлд шилжих

Органик хөдөө аж ахуйгаас органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд шилжих шилжилтийн үед олон улсын жишигт нийцсэн органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх журмыг баримтална. Ийм шилжилтийн үед байгаа бүтээгдэхүүн, түүхий эд, хүнсний бүтээгдэхүүний савалгаа, тээвэрлэлтэнд “Органик бүтээгдэхүүн” гэсэн шошго хэрэглэхийг хориглоно.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд үзүүлэх төрийн дэмжлэг

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэгчдэд үзүүлэх төрийн дэмжлэгийг 2006 оны 12-р сарын 29-ний өдөр баталсан “Хөдөө аж ахуйн хөгжлийн тухай” хуульд заасны дагуу явуулна.

Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн чиглэлээр мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэг үзүүлэх Агрономын аж үйлдвэрийн цогцолбор, загас агнуурын чиглэлээр бодлого, эрх зүйн зохицуулалт хийх үүрэгтэй байгууллага нь органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх чиглэлээр мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэг үзүүлнэ. Органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн мэдээлэл, арга зүйн дэмжлэгт:

- Органик газар тариалан эрхлэх, органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх туршлага, арга, технологитой холбоотой судалгаа, бүтээн байгуулалтын талаарх мэдээлэл олгох;
- Органик газар тариалан эрхлэх, органик бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх туршлага, арга, технологитой холбоотой асуудлаар зөвлөх үйлчилгээ үзүүлэх, зохион байгуулалт хийх.

КАНАД УЛС

Органик шошготой аливаа хүнс, ургамлын үр, амьтны тэжээлийг Канадын аюулгүй хүнсний тухай хуулийн (Safe Food for Canadians Regulations) дагуу Канадын Хүнсний хяналтын агентлаг (Canadian Food Inspection Agency-CFIA) зохицуулдаг.⁴⁹⁴

Каннабисийн бүтээгдэхүүн, түүний тариалалт, гоо сайхны бүтээгдэхүүн, тэжээвэр амьтдын хоол, байгалийн гаралтай эрүүл мэндийн бүтээгдэхүүн зэрэг нь CFIA-ын хяналтанд хамаарахгүй. Тиймээс эдгээр бүтээгдэхүүн нь органик гэрчилгээ, логотой байж болохгүй.

Канадын аюулгүй хүнсний тухай хууль⁴⁹⁵ нь 16 бүлэг 411 зүйлтэй ба органик хүнсний талаарх зохицуулалтыг 13-р бүлэгт (340-365-р зүйл) нарийвчлан тусгасан байна. Тийм бүтээгдэхүүнд муж хооронд солилцон зарагддаг, импортоор оруулж ирдэг, шошгон дээрээ “Canada Organic” гэсэн логог хадаж дотооддоо болон гадаадад зарагддаг органик бүтээгдэхүүнүүд ордог.

Канадын аюулгүй хүнсний тухай хуулийн 13-р бүлэгт зааснаар органик бүтээгдэхүүнүүд нь Канадын органик стандартын шаардлагыг хангаж баталгаа авсан байх ёстой. Энэ хуулинд Канадын органик дэглэм гэж нэрлэгддэг органик баталгаажуулалтын системийг тодорхойлсон байдаг ба энэ нь органик бүтээгдэхүүний баталгаажуулалтад оролцож буй бүх талуудыг зохицуулах, холбогдох шаардлага, стандарт, удирдамжийг мөрдүүлэхэд чиглэгдсэн.

Канадын аюулгүй хүнсний тухай хуулийн органик бүтээгдэхүүний талаар заасан 13-р бүлэг нь дараах агуулгыг багтаасан байна.

⁴⁹⁴ Organic products, Government of Canada. <https://inspection.canada.ca/organic-products/eng/1526652186199/1526652186496>

⁴⁹⁵ Safe food for Canadians Regulations <https://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/SOR-2018-108.pdf>
<https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-2018-108/page-21.html#h-846236>

- Нэр томьёоны тодорхойлолт
- Сав баглаа боодол, шошго
- Органик бүтээгдэхүүний хувийг тодорхойлох
- Органик сертификат
- Сурталчлах
- Муж хоорондын худалдаа ба импорт
- Сертификат, чанарын баталгаа олгох байгууллагууд

Сав баглаа боодол, шошго

Нэг мужаас нөгөө муж руу тээвэрлэх органик бүтээгдэхүүний сав баглаа боодол, шошгыг зөвхөн тусгай гэрчилгээтэй хүн хийнэ.

Органик бүтээгдэхүүний хувийг тодорхойлох

Олон найрлагатай органик бүтээгдэхүүний агууламжийн хувийг Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо, зарчим, менежментийн стандартын (CAN/CGSB-32.31) дагуу тооцно. Тооцооллын аргачлал нь хатуу, шингэн, холимог, мал амьтны тэжээлийн бүтээгдэхүүнд агуулагдах органик найрлагад үндэслэсэн байна.⁴⁹⁶ Уг органик найрлагын орцоор 95%, 70-95% гэж ангилах ба түүнээс доош органик найрлагатай бол органик бүтээгдэхүүнд тооцохгүй.

Органик сертификат

Хүнсний бүтээгдэхүүндээ органик гэрчилгээ авахыг хүссэн аливаа хувь хүн сертификат олгох байгууллагад бичгээр өргөдөл гаргах ёстой. Уг өргөдөл нь дараах мэдээллийг агуулна.

- (а) хүнсний бүтээгдэхүүний нэр;
- (б) хүнсний бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэхэд хэрэглэгдсэн аливаа бодис, материалыг тоочсон байх ба тэднийг ашигласан арга хэлбэрийг тодорхойлсон байх;
- (в) Өргөдөл гаргагч, эсхүл түүний төлөөлөгч бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэх явцад ашигладаг арга хэрэгсэл, хяналтын механизмыг дараах стандартын дагуу нарийвчлан тодорхойлсон байх;
- (i) загасан бүтээгдэхүүн CAN/CGSB-32.312⁴⁹⁷
- (ii) загасан бүтээгдэхүүнээс бусад хүнсний бүтээгдэхүүн CAN/CGSB-32.310⁴⁹⁸
- (г) өргөдөл гаргагчийг төлөөлж хүнсний бүтээгдэхүүнийг савлаж, шошголох тохиолдолд уг хүний нэр ба гэрчилгээний хуулбарыг хавсаргах;
- (д) олон найрлагатай хүнсний бүтээгдэхүүний найрлага, орцыг тоочин бичиж, органик бүтээгдэхүүн болохыг тодорхойлсон мэдэгдлийг хавсаргах.

Өргөдөл гаргах хугацаа. Хүнсний бүтээгдэхүүний органик гэрчилгээ авах хүсэлтийг уг бүтээгдэхүүн борлуулагдаж эхлэх хугацаанаас 12 сарын дотор гаргах ёстой.

Сертификат. Сертификат олгох байгууллага нь үйлдвэрлэлийн газарт шалгалт хийж, хүнсний бүтээгдэхүүнийг органик гэдгийг баталгаажуулсан тохиолдолд сертификат олгоно.

- Хүнсний бүтээгдэхүүнд ашигладаг нэмэлт бодис, шаардагдах материалыг журмын дагуу тогтоож, ашиглана. (Загасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх журам CAN/CGSB-32.312, загасан бүтээгдэхүүнээс бусад хүнсний бүтээгдэхүүн CAN/CGSB-32.310)

Сертификат олгох байгууллага нь өргөдөл гаргагчид органик гэрчилгээг олгохдоо бүтээгдэхүүний нэр, CAN/CGSB-32.310 эсвэл CAN/CGSB-32.312 стандартын алинд хамаарах,

⁴⁹⁶ Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо, зарчим, менежментийн стандарт
https://publications.gc.ca/collections/collection_2020/ongc-cgsb/P29-32-310-2020-eng.pdf

⁴⁹⁷ Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо: загасан бүтээгдэхүүн
<https://publications.gc.ca/site/eng/9.851011/publication.html>

⁴⁹⁸ Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо, зарчим, менежментийн стандарт
https://publications.gc.ca/collections/collection_2020/ongc-cgsb/P29-32-310-2020-eng.pdf

олон найрлагатай бүтээгдэхүүн бол 70-95%, 95%-аас дээш ангиллын аль нь болохыг зааж сертификатанд тусгана.

Мэдээлэл шинэчлэх шаардлага. Сертификат эзэмшигч нь гэрчилгээ авсан өдрөөс эхлэн 12 сар тутамд мэдээллээ шинэчлэн мэдүүлэх ёстой бөгөөд заасан хугацаанаас зургаан сарын өмнө мэдүүлэх шаардлагатай.

Газар дээрх баталгаажуулалт. Гэрчилгээ эзэмшигчээс шинэчилсэн мэдээллийг хүлээн авсны дараа сертификат олгох байгууллага дээр дурдсан 12 сарын хугацаа дуусахаас өмнө бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн газар дээр очиж шалгалт хийх ёстой.

Сав баглаа боодол, шошгоны гэрчилгээ. Сертификат эзэмшигч органик гэрчилгээ авсан бүтээгдэхүүнээс бусад бүтээгдэхүүнийг савлах, шошголохыг хүсвэл сертификат олгох байгууллагад бичгээр өргөдөл гаргах ёстой. Уг өргөдөлд органик бүтээгдэхүүнийг ашиглах бодис, материалын тодорхойлолт, ашиглах арга зам, тохирох стандартын дугаар (Загасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх журам CAN/CGSB-32.312, загасан бүтээгдэхүүнээс бусад хүнсний бүтээгдэхүүн CAN/CGSB-32.310) ба түүнийг хэрхэн мөрдөж буй эсэхийг тодорхойлсон байна.

Сертификат олгох байгууллага нь органик бүтээгдэхүүний сав баглаа боодол, шошготой холбоотой үйл ажиллагааг газар дээр нь шалгаж баталгаажуулсаны үндсэн дээр сав баглаа боодол, шошгоны гэрчилгээг олгоно. Энэ гэрчилгээ нь олгосон өдрөөс эхлэн 12 сарын хугацаанд хүчинтэй байна.

Сертификат түдгэлзүүлэх ба цуцлах. Сертификат олгох байгууллага нь дараах тохиолдолд гэрчилгээг түдгэлзүүлэх ёстой.

- сертификат эзэмшигч нь энэ хэсгийн ямар ч заалтыг дагаж мөрдөхгүй байх;
- ашигласан нэмэлт бодис, материал нь CAN/CGSB-32.310 эсвэл CAN/CGSB-32.312 стандартад зааснаас өөр байх;
- хүнсний бүтээгдэхүүн нь өргөдөлд тусгагдсанаас өөр бодис эсвэл материалтай хүрэлцэх;
- ашигласан бодис, материалыг зөв тодорхойлсон боловч стандартын дагуу арга хэрэгсэл ашиглаагүй байх;
- ашигласан арга хэрэгсэл нь шаардлагад нийцэхгүй эсвэл органик үйлдвэрлэлийн ерөнхий зарчимд (CAN/CGSB-32.310 эсвэл CAN/CGSB-32.312) нийцэхгүй байна.
- олон найрлагатай хүнсний барааны 70-аас бага хувийг органик агууламж эзэлж байх

Түдгэлзүүлэхгүй байх нөхцөл. Сертификат олгох байгууллага нь дараахаас бусад тохиолдолд органик гэрчилгээг түдгэлзүүлэхгүй.

- түдгэлзүүлэх үндэслэл, түүнийг засч залруулах арга хэмжээг авах ёстой хугацааг бичгээр мэдэгдэл өгсөн тохиолдолд;
- заасан хугацаанд засч залруулах арга хэмжээ аваагүй ч сертификат эзэмшигчийн хугацааг сунгах хүсэлтийг хүлээн авч заасан хугацаа хүртэл сунгалт олгосон бол;
- Хугацааг зөвхөн нэг удаа сунгаж болно.

Түдгэлзүүлэх хугацаа. Сертификат олгох байгууллага сертификат эзэмшигчийг дутагдлаа засч залруулах арга хэмжээ авсан гэж үзвэл түдгэлзүүлсэн хугацааг цуцлана.

Цуцлах. Дараах тохиолдолд сертификатыг цуцлах ёстой

- Органик гэрчилгээг түдгэлзүүлсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор засч залруулах арга хэмжээ аваагүй;
- Органик гэрчилгээ эзэмшигч нь шинэчилсэн мэдээллийг өгч сертификатын сунгалтыг хийгээгүй.
- Сертификатыг түдгэлзүүлсэн байх хугацаанд түдгэлзүүлсэн бүтээгдэхүүнийг нэг мужаас нөгөөд тээвэрлэсэн, органик гэсэн нэрийг сав, баглаа, боодол, шошгонд

ашигласан, сурталчлах болон сертификаттай холбоотой бусад үйл ажиллагааг явуулсан бол уг бүтээгдэхүүний органик сертификатыг цуцална.

Цуцлахгүй байх нөхцөл. Сертификат эзэмшигчид цуцлах болсон үндэслэлийн талаар бичгээр мэдэгдэхгүй бөгөөд энэ талаар мэдэх боломжоор хангаагүй бол сертификатыг цуцлах ёсгүй.

Сурталчлах

Шошго ба сурталчилгаа. Органик сертификат хүчинтэй байх хугацаанд "органик", "биологийн", "органик аргаар ургуулсан", "органик аргаар үйлдвэрлэсэн" гэх мэт ижил төстэй хэллэгээр шошгож, нэг мужаас нөгөө муж руу илгээх, тээвэрлэх эсвэл сурталчилгаа хийж болно.

"Органик найрлага" гэсэн илэрхийлэл. Органик бүтээгдэхүүн боловч 95%-иас бага органик агууламжтай бол органик агууламжийн хувийг "органик орц" гэсэн хэллэгийн хамтаар тавьж болно.

Шошгонд орох нэмэлт мэдээлэл. Нэг мужаас нөгөө муж руу тээвэрлэж буй органик хүнсний бүтээгдэхүүний шошгон дээр сертификат олгосон байгууллагын нэр, эсхүл гадаад улсын итгэмжлэгдсэн байгууллагын нэр, органик гэж тодорхойлохуйц орцын жагсаалтыг бичнэ. Мөн шошгыг албан ёсоор ашиглагдаж буй хоёр хэлээр (Англи, Франц) бичсэн байна.

Муж хоорондын худалдаа, импорт

Нэг мужаас нөгөө муж руу тээвэрлэж буй хүнсний бүтээгдэхүүн нь тогтсон хэллэгээр шошгологдсон эсвэл сурталчлагдах ёстой.

Олон найрлагатай хүнсний бүтээгдэхүүн. Олон найрлагатай хүнсний бүтээгдэхүүнийг нэг мужаас нөгөө муж руу тээвэрлэхэд шошгон дээр орцын жагсаалтыг бичиж аль нь органик болохыг тодорхой харуулсан байна.

Импорт. Органик бүтээгдэхүүний шошго ашиглан сурталчилж, импортолж байгаа хүнсний бүтээгдэхүүн дараах шаардлагуудын аль нэгийг хангасан байх:

- органик гэсэн сертификат авсан байх;
- магадлан итгэмжлэгдсэн гадаадын агентлагаар органик бүтээгдэхүүн гэж баталгаажсан байх.

Органик бүтээгдэхүүнийг импортолж буй этгээд байцаагчийн хүсэлтээр органик гэдгийг баталгаажуулсан гэрчилгээг үзүүлэх ёстой. Уг гэрчилгээ нь органик бүтээгдэхүүнийг импортолсон өдрөөс хойш таван жилийн хугацаанд хадгалагдах ёстой.

Сертификат олгох ба баталгаажуулах байгууллага

Магадлан итгэмжлэл авах. Магадлан итгэмжлэлд хамрагдахыг хүссэн аливаа этгээд бичгээр өргөдөл гаргаж, ISO/IEC 17011 стандартын дагуу магадлан итгэмжлэлд хамрагдах ёстой. Үүний тулд ISO/IEC 17065 стандартын шаардлагыг хангасан байх ёстой ба органик бүтээгдэхүүний талаар мэдлэгтэй, түүнийг баталгаажуулах аргачлалыг эзэмшсэн байх ёстой.

Баталгаажуулах байгууллагын зөвлөмжийн дагуу дагалдах баримт бичигт үндэслэн, салбарын сайдын тушаалаар өргөдөл гаргагчид магадлан итгэмжлэлийн дугаар өгч, хүчинтэй байх хугацааг бичгээр мэдэгдэнэ.

Сертификат олгох байгууллагын магадлан итгэмжлэл нь сайдын тушаал гарсанаас таван жилийн хугацаанд хүчинтэй байна.

Магадлан итгэмжлэл олгохоос татгалзах. Баталгаажуулах байгууллага нь өргөдөл гаргагчид магадлан итгэмжлэл олгохоос татгалзсан тохиолдолд уг шийдвэр гаргасан үндэслэлийг дурдаж, өргөдөл гаргагчид дахин хүсэлт гаргах 30 хоногийн хугацааг олгоно. Уг шийдвэрийн хяналтыг сайд хийх тул мөн мэдэгдлийн хуулбарыг сайдад илгээх ёстой.

Түдгэлзүүлэх. Өргөдөл гаргагч ISO/IEC 17065 стандартын шаардлагыг хангаж чадаагүй бол магадлан итгэмжлэлийг түдгэлзүүлэх ёстой. Гэхдээ түдгэлзүүлэх үндэслэлийг хүлээн авч, засч залруулах арга хэмжээг заасан хугацаанд авсан бол түдгэлзүүлэхгүй байж болно.

Заасан хугацаанд засч залруулах арга хэмжээ аваагүй ч тодорхой шалтгааны улмаас сунгалт хийх хүсэлт гаргасан бол түдгэлзүүлэхийг тогтоосон хугацаанд хүлээнэж болно.

Залруулах арга хэмжээ авах хугацааг зөвхөн нэг удаа сунгаж болно.

Сайд баталгаажуулах байгууллагын зөвлөмжийн дагуу өргөдөл гаргагчийг засч залруулах арга хэмжээ авсан гэж үзвэл магадлан итгэмжлэлийн түдгэлзүүлэлтийг цуцална.

Цуцлах. Баталгаажуулах байгууллагын зөвлөмжийн дагуу дараах тохиолдолд сайд магадлан итгэмжлэлийг цуцлах ёстой.

- магадлан итгэмжлэлийг түдгэлзүүлсэн өдрөөс хойш 30 хоногийн дотор засч залруулах арга хэмжээ аваагүй;

Сертификат олгох байгууллагад хүчингүй болгох үндэслэлийн талаар бичгээр мэдэгдээгүй бөгөөд энэ талаар сонсох боломжоор хангаагүй бол сайд гэрчилгээг цуцлах ёсгүй.

АШИГЛАСАН МАТЕРИАЛ

- Хөдөө аж ахуй, хүнс, хөдөөгийн хэргийн яам (MAFRA-Ministry of Agriculture, Food and Rural Affairs) <https://www.ecocert.com/en/certification-detail/organic-farming-south-korea-korean-organic-regulation>
- Органик экспорт <https://www.organicexport.info/korea.html>
- Япон Улсын Органик тариалан, органикаар боловсруулсан таримал хүнсний стандартын тухай хууль https://www.maff.go.jp/e/policies/standard/specific/organic_JAS.html
- Японы импортын шаардлага <https://www.organicexport.info/japan.html>
- Органик JAS лого
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/report/downloadreportbyfilename?filename=Japan%20Introduces%20a%20New%20JAS%20Logo%20for%20Differentiated%20Products_Tokyo_Japan_11-7-2018.pdf
- Австралийн органик хүнсний импорт <https://www.tradeorganic.com.au/>
- Австралийн органик стандарт <https://austorganic.com/industry/certification-and-standards/>
- Австрали, Шинэ Зеландын Хүнсний стандарт
<https://www.foodstandards.gov.au/Pages/default.aspx>
- Federal Law No. 280-FZ “On Organic Products and Amendments to Certain Legislative Acts of the Russian Federation”
https://apps.fas.usda.gov/newgainapi/api/report/downloadreportbyfilename?filename=Russia%20to%20Adopt%20New%20Law%20on%20Organics%20_Moscow%20ATO_Russian%20Federation_3-1-2019.pdf
- Organic products, Government of Canada. <https://inspection.canada.ca/organic-products/eng/1526652186199/1526652186496>
- Safe food for Canadians Regulations <https://laws-lois.justice.gc.ca/PDF/SOR-2018-108.pdf>
- <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/regulations/SOR-2018-108/page-21.html#h-846236>
- Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо, зарчим, менежментийн стандарт
https://publications.gc.ca/collections/collection_2020/ongc-cgsb/P29-32-310-2020-eng.pdf
- Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо: загасан бүтээгдэхүүн
<https://publications.gc.ca/site/eng/9.851011/publication.html>
- Органик бүтээгдэхүүний тогтолцоо, зарчим, менежментийн стандарт
https://publications.gc.ca/collections/collection_2020/ongc-cgsb/P29-32-310-2020-eng.pdf

УИХ.МН
СУДАЛГААНЫ САН